

Kaderstelling werelderfgoed in NL

Kennisbijeenkomst Kinderdijk
5 oktober 2016

Rijksdienst Cultureel Erfgoed
Regio Noordwest

Lodewijk van Roij

I Kaderstelling in NL

hoe werkt het?

UNESCO-bescherming

- Objectbescherming (Rietveld-Schroderhuis, Woudagemaal, Van Nellefabriek):
 - Rijksmonumenten → via Erfgoedwet
 - Prov. monumenten → via Monumentenverordening
- Bescherming grotere structuren (Stelling, Beemster, Grachtengordel, NHW, Kinderdijk):
 - Via W.R.O. (Omgevingswet)
 - Getrapt stelsel Rijk, Provincie, gemeente

Beleid, regelgeving, sectoraal

RIJK

SVIR

BARRO

RIJK

SVIR

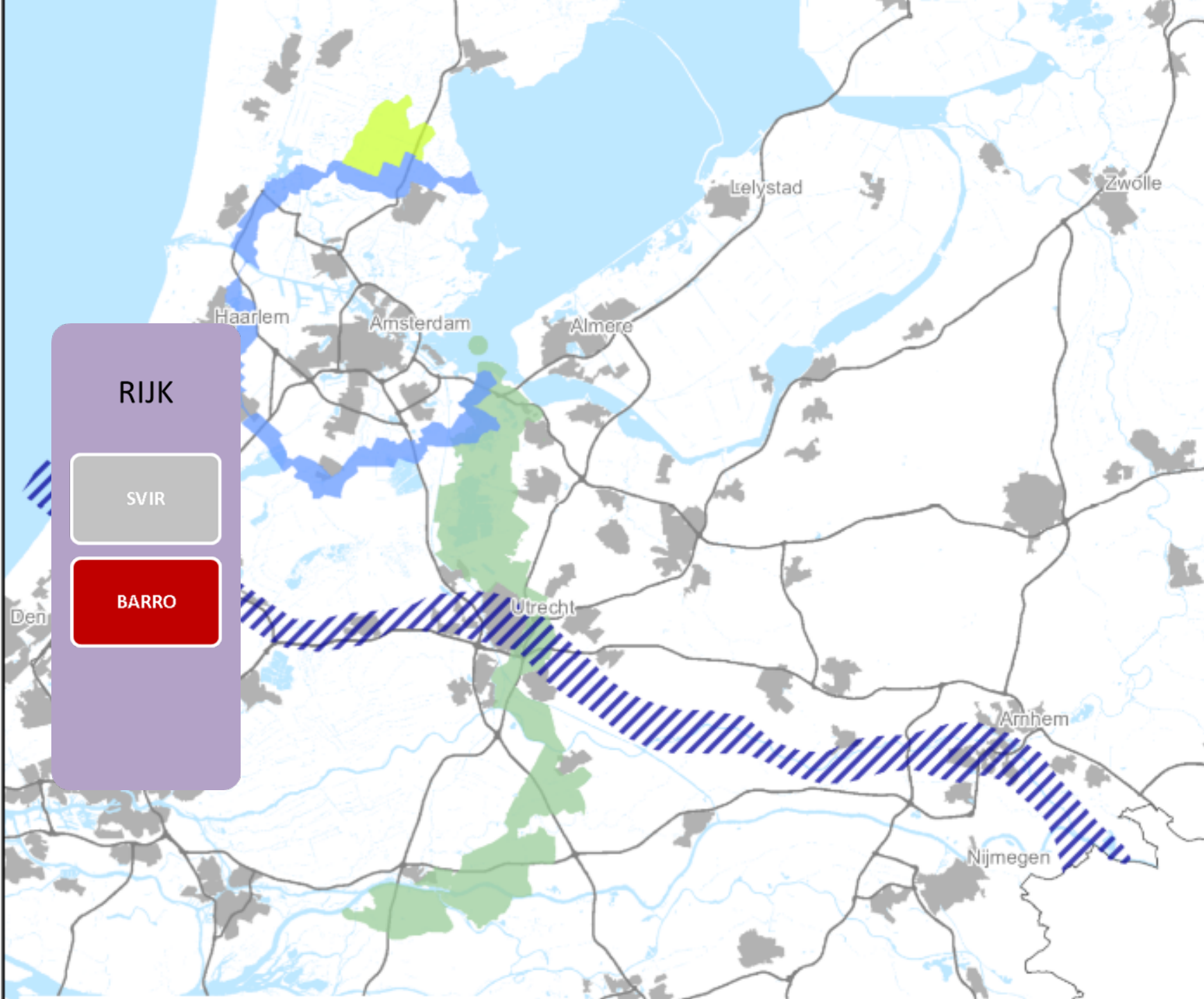
BARRO

Cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten

Landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten geven identiteit aan een gebied. Bovendien zijn culturele voorzieningen en cultureel erfgoed van belang voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en daarmee voor de concurrentiekracht van Nederland. Het Rijk is verantwoordelijk voor het cultureel en natuurlijk UNESCO-werelderfgoed (inclusief de voorlopige lijst), kenmerkende stads- en dorpsgezichten, rijksmonumenten en cultuurhistorische waarden in of op de zeebodem.

Nationaal belang 10

ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten

RIJK

SVIR

BARRO

Artikel 2.13.2 (begrenzing)

- 1. Als erfgoed van uitzonderlijke universele waarde worden aangewezen:
 - a. Nieuwe Hollandse Waterlinie (...);*
 - b. Romeinse Limes (...);*
 - c. Werelderfgoed De Beemster (...);*
 - d. Werelderfgoed De Stelling van Amsterdam**

Bijlage 10: kernkwaliteiten van de erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde (artikel 2.13.3)

Werelderfgoed De Stelling van Amsterdam

- 1. Het unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven, laatnegentiende-eeuwse en vroegtwintigste-eeuwse hydrologische en militair-landschappelijke geheel, bestaande uit (...);*
- 2. Relatief grote openheid;*
- 3. Groene en relatief stille ring rond Amsterdam.*

- Droogmakerijenlandschap
- Oude zeekeilandschap
- Veenrivierenlandschap
- Landschap voormalige Zuiderzee
- Grote wateren
- Structuurlijnen

PROVINCIE (Noord- Holland)

Provinciale
structuurvisie
2040

Provinciale
verordening

Leidraad L&C

BKP Stelling v.
Amsterdam

RUIMTELIJKE KWALITEIT

5.1 BEHOUD EN ONTWIKKELING VAN NOORD-HOLLANDSE CULTUURLANDSCHAPPEN

De verschillende landschappen en de rijkdom aan cultuurhistorie zijn de kracht van Noord-Holland. De veenweiden, de droogmakerijen, de West-Friese Omringdijk, de Stelling van Amsterdam en het Blauwe Hart (Markermeer-IJmeer) zijn geliefd en uniek. Ze maken Noord-Holland tot een prettige provincie om te wonen, te werken en te recreëren. De landschappen zijn van groot belang voor de aantrekkelijkheid van Noord-Holland als vestigingsplaats voor internationaal concurrerende bedrijven en hun kenniswerkers.

De Provincie Noord-Holland wil deze (cultuur) landschappen optimaal gebruiken door hun kenmerken te koesteren en te benutten bij nieuwe ontwikkelingen. De Provincie zorgt dat ontwikkelingen die buiten bestaand bebouwd gebied tot stand komen, plaatsvinden op basis van de karakteristieke eigenschappen, het zogenaamde Landschaps-DNA, van de verschillende landschappen.

PROVINCIE (Noord- Holland)

Provinciale
structuurvisie
2040

Provinciale
verordening

Leidraad L&C

BKP Stelling v.
Amsterdam

TITEL 2 UNESCO-WERELDERFGOEDEREN VAN UITZONDERLIJKE UNIVERSELE WAARDEN

Artikel 20 UNESCO-werelderfgoederen van uitzonderlijke universele waarden

Als erfgoed van uitzonderlijke universele waarden wordt aangewezen:

- a Stelling van Amsterdam;
- b Beemster;
- c Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- d Amsterdamse Grachtengordel.

De begrenzing van het Unesco-erfgoed van uitzonderlijke universele waarden is aangegeven op kaart 5a.

Artikel 21 Kernkwaliteiten uitzonderlijke Universele Waarden UNESCO-erfgoederen

Voor de gronden gelegen binnen de in artikel 20 genoemde erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden dienen in het bestemmingsplan regels te worden opgenomen ten behoeve van het behoud of versterking van de kernkwaliteiten van de erfgoederen van de uitzonderlijke universele waarde, zoals omschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

Stellingzone

De gehele Stelling van Amsterdam (...) is Stellingzone. (..) geldt als specifiek beleid:

- *Behoud van nog bestaande zichtlijnen tussen de forten en doorzichten op de forten;*
- *Openhouden van schootscirkels rond de forten in de nog open landschappen;*
- *Behoud van bestaande accessen. Dit zijn de plaatsen waar de hoofdverdedigingslijn werd doorsneden door dijken, kanalen, spoorlijnen en wegen.*

PROVINCIE
(Noord-
Holland)

Provinciale
structuurvisie
2040

Provinciale
verordening

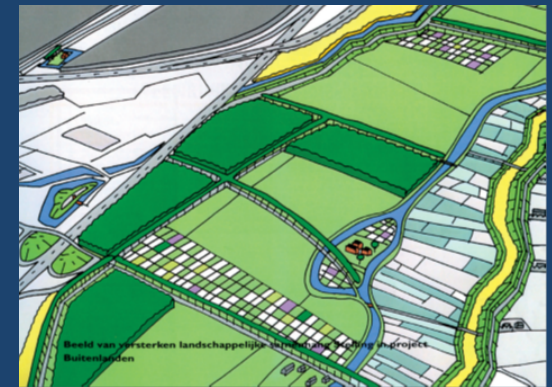
Leidraad L&C

BKP Stelling v.
Amsterdam

Kernzone

De kernzone wordt gevormd door de hoofdverdedigingslijn en de schootscirkels rond de forten. (..) als volgt begrensd:

1. *Hoofdverdedigingslijn: 100 meter aan de aanvalszijde en 100 meter aan de verdedigingszijde.*
2. *Schootscirkels rond de forten, cirkels van 1000 meter rond een fort.*

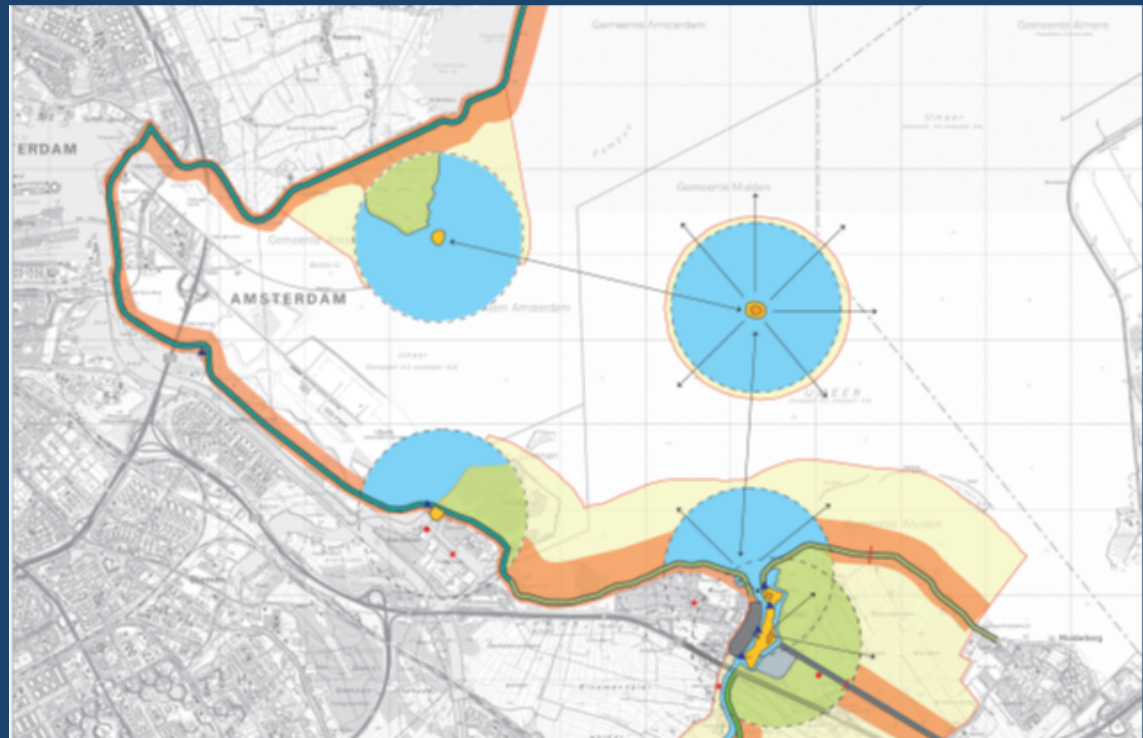
PROVINCIE (Noord- Holland)

Provinciale
structuurvisie
2040

Provinciale
verordening

Leidraad L&C

**BKP Stelling v.
Amsterdam**

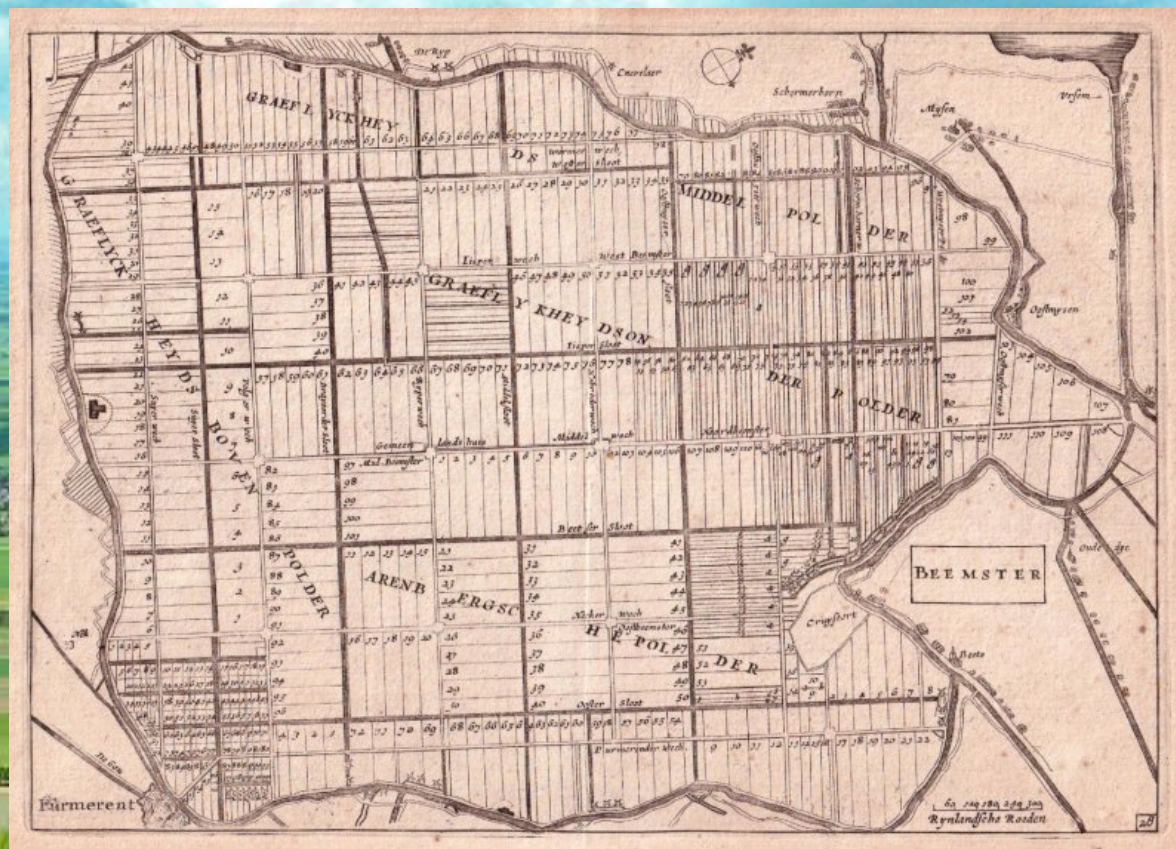

GEMEENTE (Beemster)

STRUCTUUR-
VISIE
Beemstermaat

BESTEMMINGS-
PLAN
Buitengebied

Omgevingsnota

1.1 Structuurvisie voor De Beemster

Voor de toekomst van de droogmakerij is het van belang de veelgeroemde ruimtelijke identiteit van De Beemster concreet te benoemen en hanteerbaar te maken voor de opgaven die nu en in de toekomst spelen. De Beemster is immers geen gebied onder een kaasstolp, maar een dynamische droogmakerij waarin verschillende opgaven en tendensen zoals agrarische schaalvergroting, waterberging, woningbouw en uitbreiding van bedrijven aan de orde van de dag zijn.

De structuurvisie is een strategisch document over de ruimtelijke en functionele ontwikkeling in onze gemeente. De structuurvisie is een belangrijk sturingsinstrument en is verplicht op grond van artikel 2.1.1 van de Wet ruimtelijke ordening⁴. De structuurvisie vormt het afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen en geeft aan waar welke functies wenselijk zijn en waar niet.

GEMEENTE (Beemster)

STRUCTUUR-
VISIE
Beemstermaat

**BESTEMMINGS-
PLAN**
Buitengebied

Omgevingsnota

GEMEENTE (Beemster)

STRUCTUUR-
VISIE
Beemstermaat

BESTEMMINGS-
PLAN
Buitengebied

Omgevingsnota

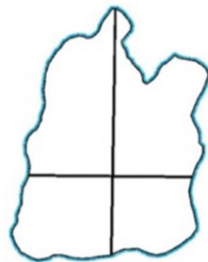
Een 'maatpak' voor De Beemster

De Omgevingsnota is op maat gemaakt voor het bijzondere karakter van de droogmakerij die werelderfgoed is. Kenmerkend voor De Beemster is het gegeven dat ruimtelijke ingrepen op drie schaalniveaus betekenis hebben:

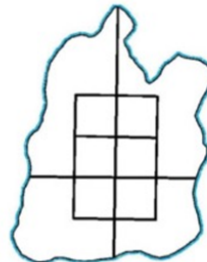
- macro = De Beemster als geheel;
- meso = de structuur van De Beemster, van Beemsterkamer tot Beemsterkavel, met wegen en water en gebouwde structuren als kernen en reeksen bebouwing;
- micro = erfniveau (boerderijerf, tuinderserf, buitenplaatserf, ringdijkerf) en 'binnengebieden' in de kernen.

Deze schaalniveaus zijn onderling sterk op elkaar betrokken en lopen van groot naar klein. Daarom is het zaak bij de beoordeling van ruimtelijke ingrepen steeds vanuit het geheel (de hele Beemster) naar de details (een ingreep op een erf of in een kern) te kijken. De consequentie hiervan is dat in de beoordeling van ruimtelijke ingrepen het accent verschuift van het object *als zodanig* naar het object *in zijn omgeving*.

Middenweg en Middensloot

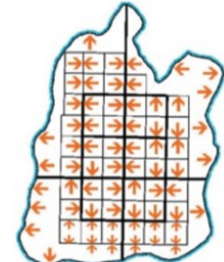
'ideale vierkanten'

polderblokken

oriëntatie kavels

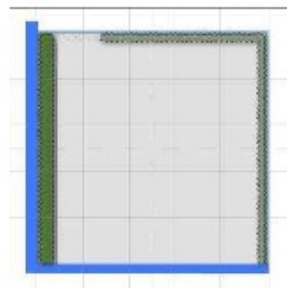
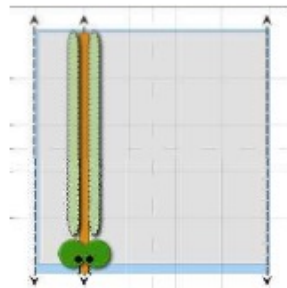
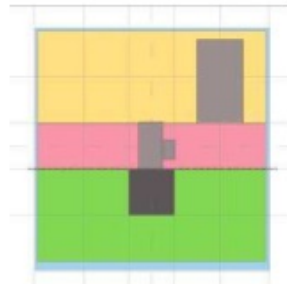

GEMEENTE (Beemster)

STRUCTUUR-
VISIE
Beemstermaat

BESTEMMINGS-
PLAN
Buitengebied

Omgevingsnota

- zonering in gebruik: het voorerf is tuin. Direct achter de achtergevel is een overgangszone waarin het arbeidsintensieve en gemengde gebruik plaatsvindt. Vervolgens staan achterop het erf de grotere bedrijfsgebouwen;
- erfpad, brug, entreemarkering en bomenlaan, in de vorm van achtereenvolgens kavelbrug, poort (met hek), poortwachters (bomen) en een recht erfpad met zicht op het achterliggende landschap;
- afbakening van het erf door een sloot en streekeigen erfbeplanting vaak bestaand uit een enkele bomenrij op de rand van het erf. Alle bouwwerken zijn compact gesitueerd binnen het bouwvlak;

II Werkt bescherming met
deze kaders dan voldoende?

Er gaat een grote beschermende werking van uit echter niet altijd / in alle gevallen:

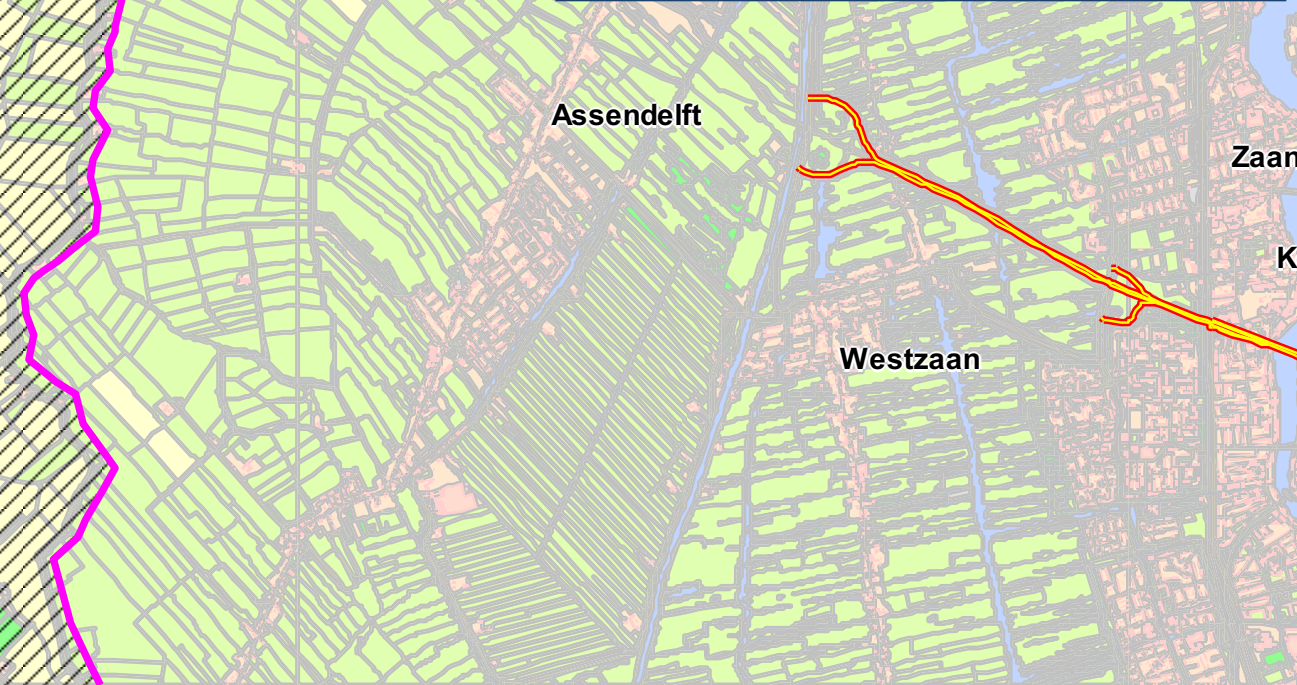
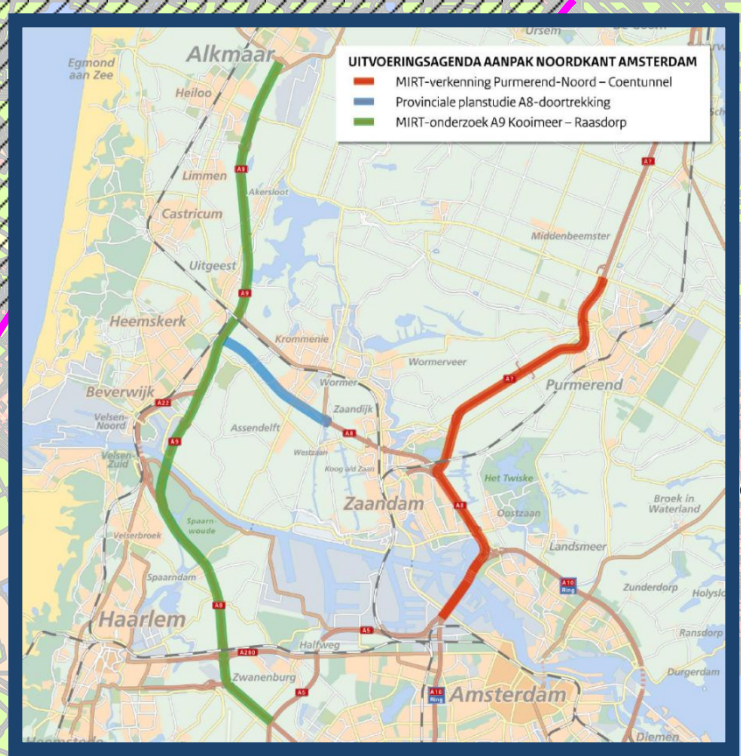
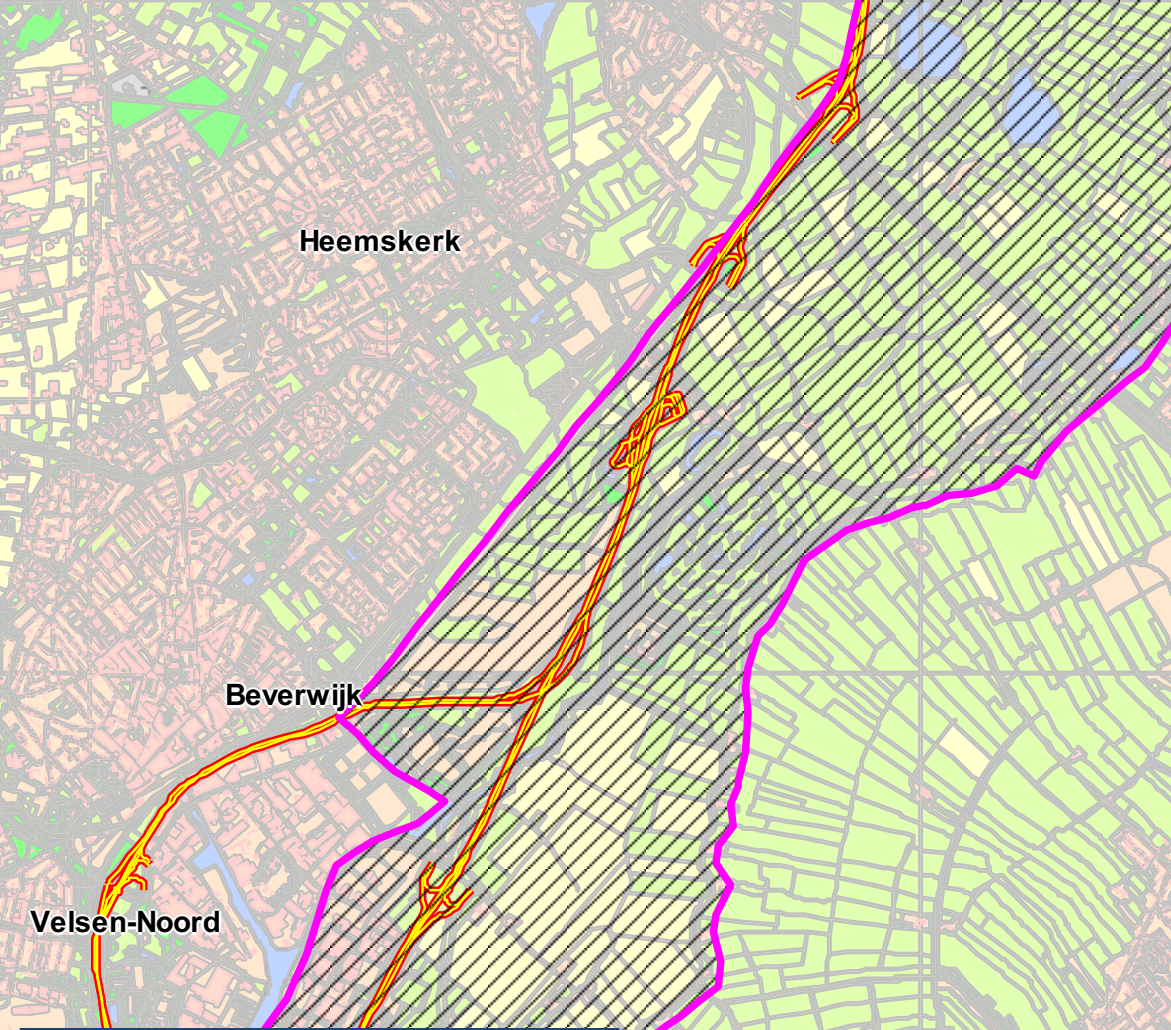
- zwaarwegende maatschappelijke belangen
- interpretatie regelgeving
- kaders voorzien niet alles
- bescherming werkt niet altijd op alle niveaus door
- soms onvoldoende kennis bij eigenaren of lagere overheden

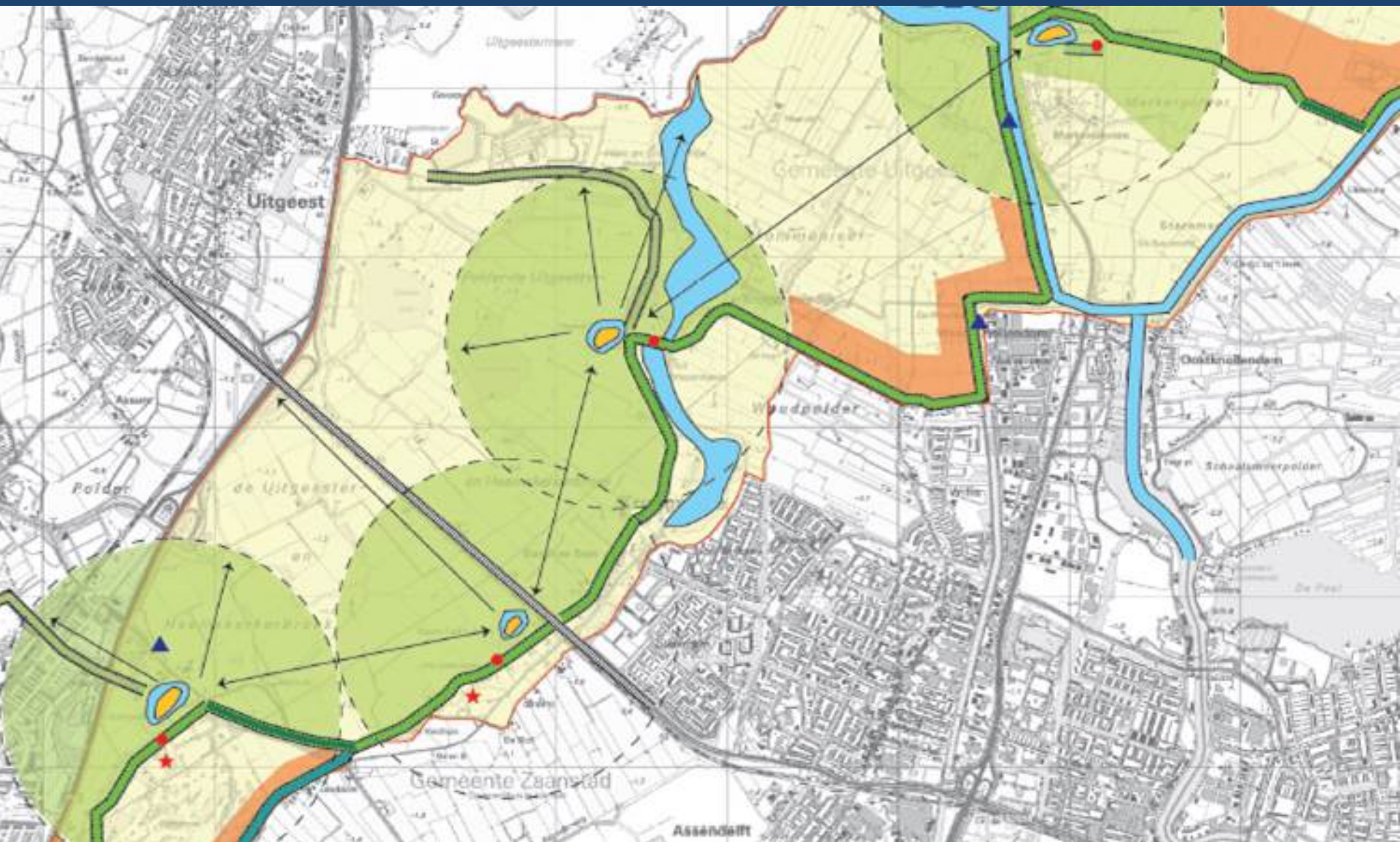
zwaarwegende
maatschappelijke
belangen:
Verbinding A8/A9

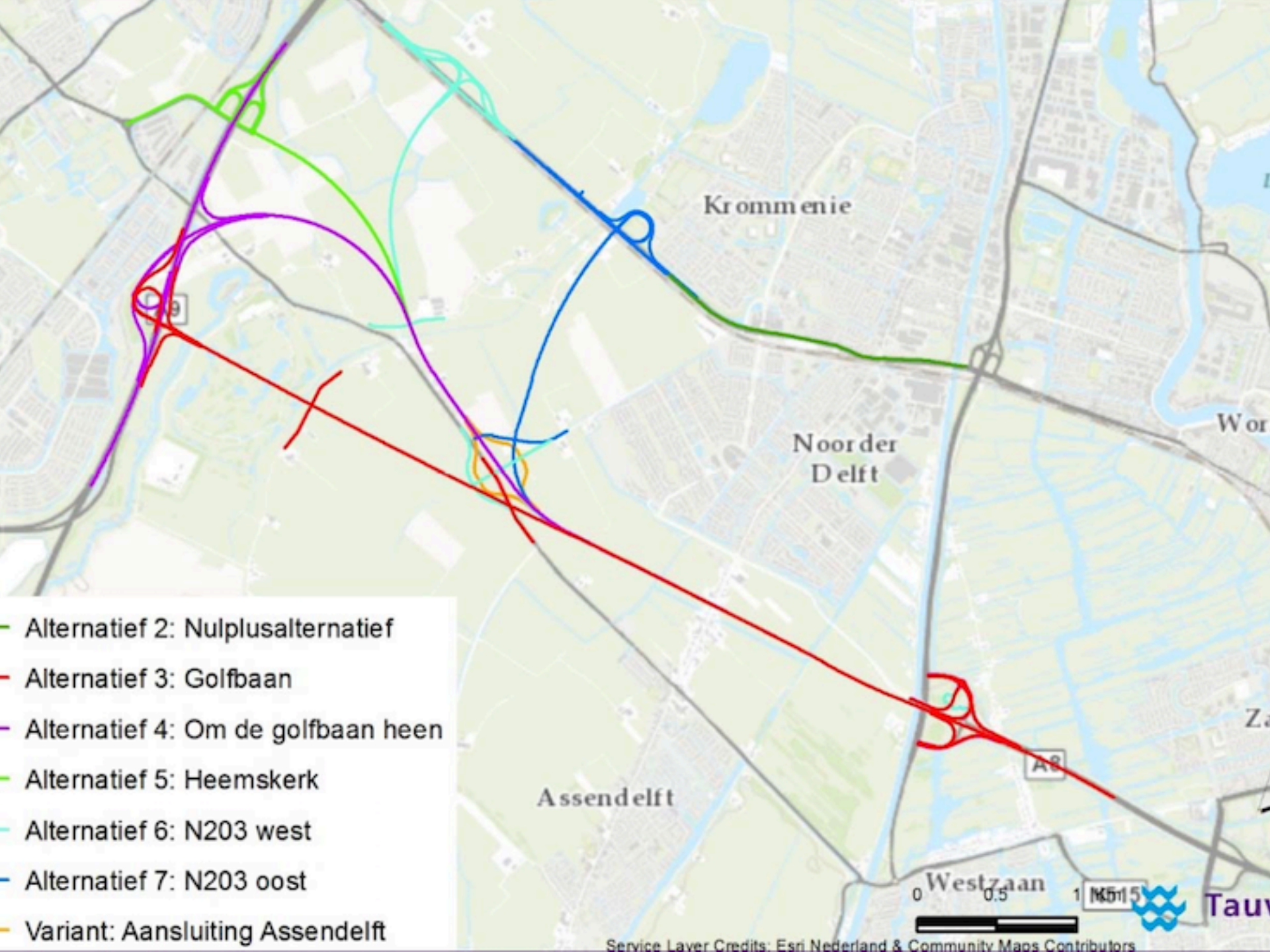

GENIET VAN DIT ZICHT
VOORDAT ER EEN
SNELWEG LIGT

The image shows a wooden signpost on a road. The signpost has a horizontal wooden beam at the top and two vertical wooden posts. A green rectangular sign is attached to the posts, with the text 'GENIET VAN DIT ZICHT VOORDAT ER EEN SNELWEG LIGT' written in black capital letters. Below the green sign, on the left post, is a vertical traffic sign with four circular symbols: an orange one with a white 'X', a blue one with a white arrow pointing right, a red one with a white arrow pointing left, and a white one with a black border. The background is a vast green field under a cloudy sky.

Krommenie

Noorder Delft

Assendelft

0 Westzaan 0,5 1

N515

Tauw

- Alternatief 2: Nulplusalternatief
- Alternatief 3: Golfbaan
- Alternatief 4: Om de golfbaan heen
- Alternatief 5: Heemskerk
- Alternatief 6: N203 west
- Alternatief 7: N203 oost
- Variant: Aansluiting Assendelft

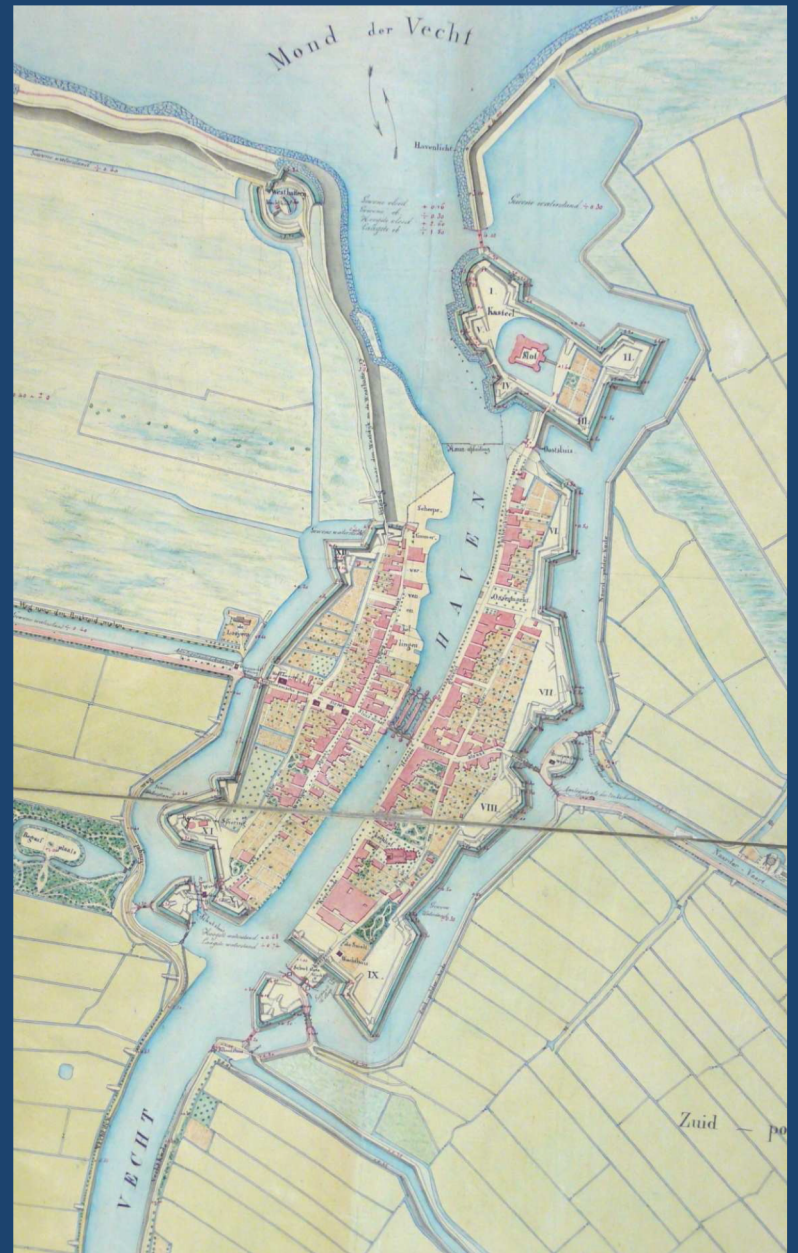
interpretatie
regelgeving,
Plan De Krijgsman
Muiden

BESTAAND GROEN

- voornamelijk riet en schietwilgen
- voornamelijk wilgen en elzen
- voornamelijk elzen, berken en essen
- gemeende begroeiing (elzen, berken, essen) met open plekken
- voornamelijk essen en esdoorns
- voornamelijk essen
- weiland
- lmeerdijken met grasland
- lmeerdijk met volkstuinten
- vestingwallen en openbaar groen Muiden
- voornamelijk wilgen op stenen golfbreker
- voormalige bebouwing en verharding
- verharding
- bestaande bebouwing
- locaties met japanse duizendknoop
- bamboe

- zomereik
- plataan
- kastanje
- zomerinde
- gewone es
- esdoorn
- wilg
- populier
- vieugelnoot
- spaanse aak
- berk

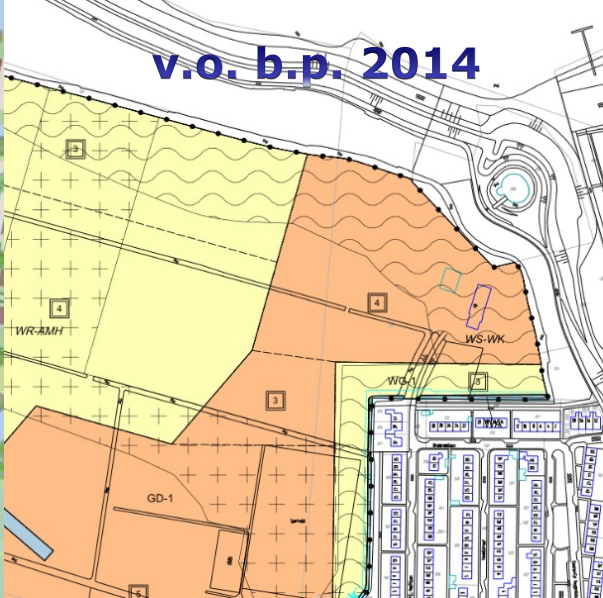
Deze analyse is gebaseerd op de bomeninventarisatie van Van der Goes en Groot, bijgewerkt middels waarnemingen huidige situatie

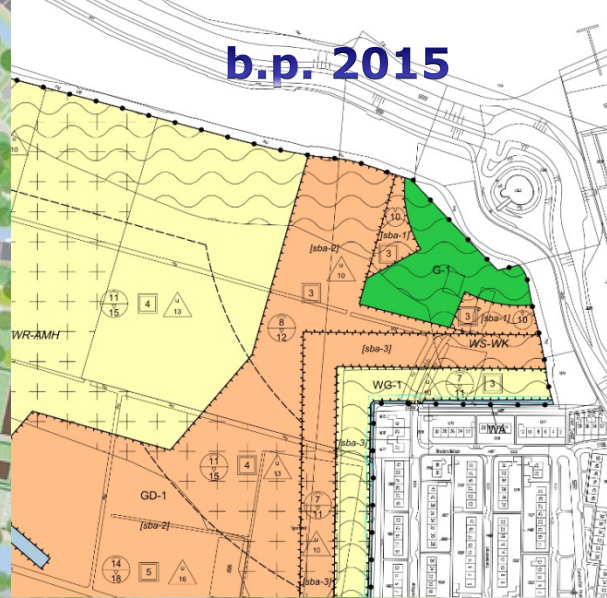

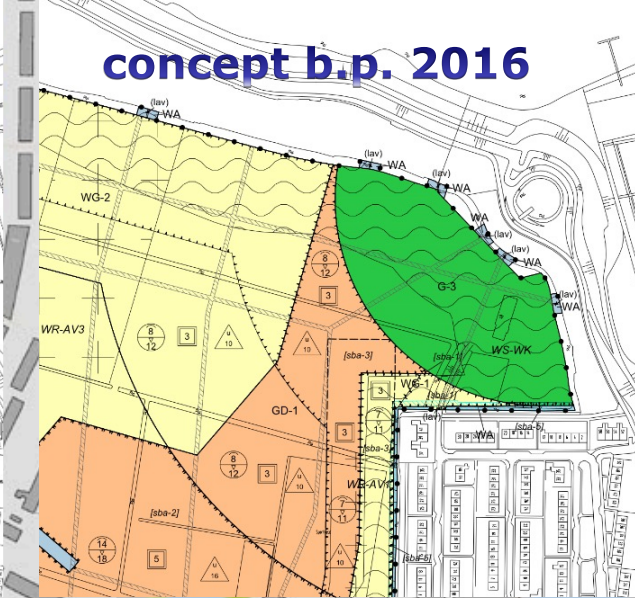
v.o. b.p. 2014

b.p. 2015

concept b.p. 2016

kaders voorzien niet
alles:

Zonnevelden in de
Beemster

Advies

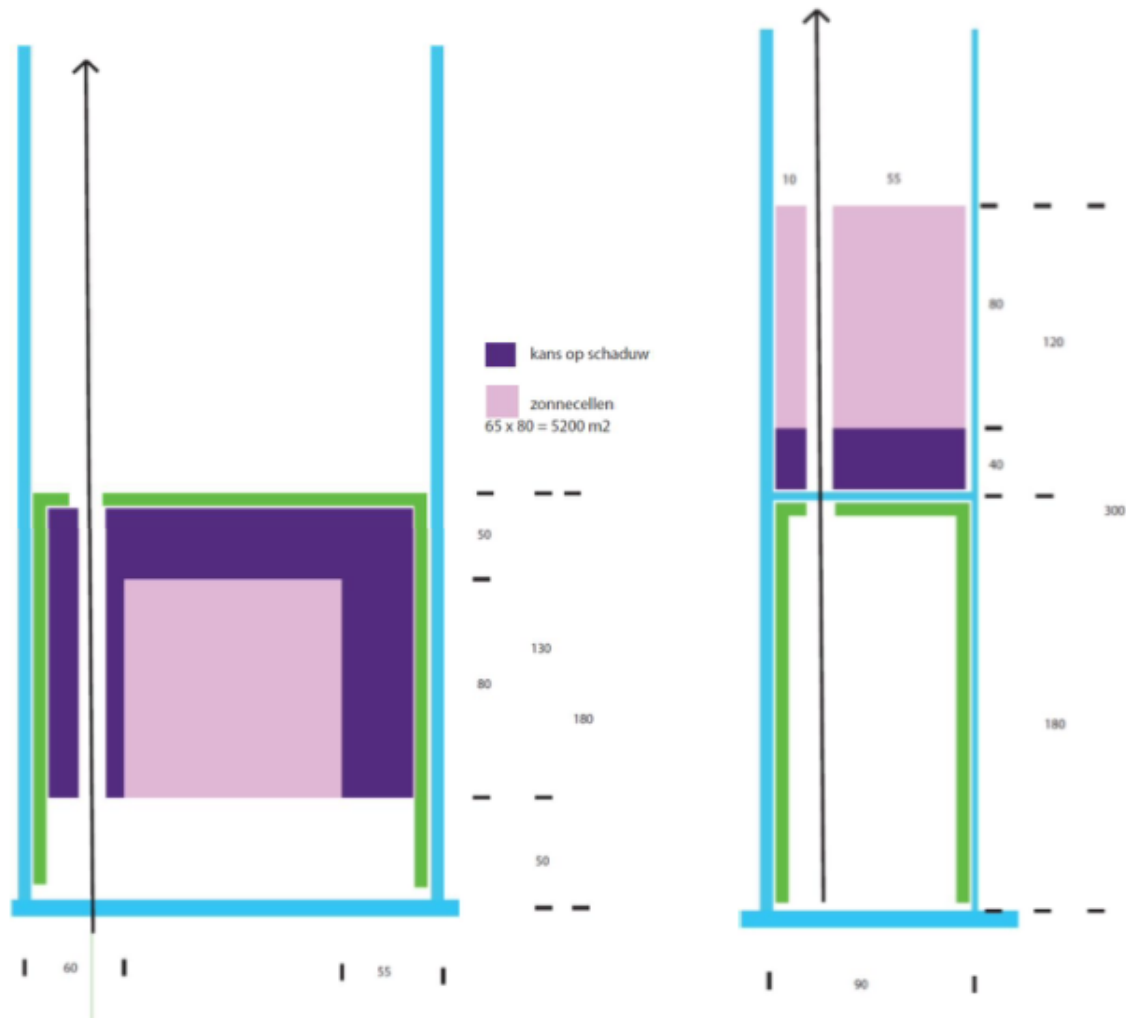
1. Beperk de mogelijkheid voor grondgebonden zonnepanelen in het agrarische buitengebied tot de agrarische bouwvlakken.
2. Sta daar plaatsing van grondgebonden zonnepanelen toe onder de volgende voorwaarden:
 - de verwachte energieopbrengst komt ten goede aan de energiebehoefte van het betreffende agrarische bedrijf,
 - de daken van stallen, schuren en andere agrarische bedrijfsgebouwen bieden geen of onvoldoende mogelijkheden,
 - de plaatsing van zonnepanelen volgt de ontwerprichtlijnen die zijn geformuleerd voor Beemster erven.
3. Benoem een 'duurzame agrarische bedrijfsvoering' expliciet tot mogelijk motief om over te gaan tot uitbreiding van een bouwvlak.

Foto's uit de Beemster, mei 2014: plaatsing zonnepanelen zonder veel aandacht voor beeldkwaliteit

Afbeeldingen:

Ruimte voor zonnepanelen op vergrote erven conform de Ervenstudie (2010): links een verbreed erf, rechts een verdiept erf. In donkerpaars de aangenomen schaduwwerking van de omringende bomen, in lichtpaars de schaduwvrije ruimte. De werkelijke schaduwwerking is afhankelijk van de oriëntatie. Hier hebben we gerekend met een veilige marge aan alle zijden. In beide varianten is een schaduwvrije oppervlakte van 65 bij 80 meter (5200 m²) beschikbaar voor zonnepanelen (of voor andere bebouwing).

samenvattend:

- tijdige afstemming, met de juiste partners
- tijdig inspringen op nieuwe ontwikkelingen/trends
- aanvullend beleid
- 'neutrale toetsing': HIA